

Redacția și Administrația:
Strada Timisorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL” Lugoj.

Manuscrise nu se înapoiază.

Sorisorii nefrancate se refuză.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

APARE:
MĂRȚI, JOI și SÂMBĂȚĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 3 cor. pe 6 luni 6 cor., pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franco
pe an.

INSERTIUNILE

se acordează conform tarifului.

Un număr singuratic 10 bani.

DRAPELUL

Lugoj, 13/26 Ianuarie 1905.

Astăzi se încep *alegerile dietale* în toată țeara și lumea așteaptă cu atențiune încordată rezultatul lor, căci de astă dată au alegerile și o însemnătate de tot particulară.

Tisza a propus Maj. Sale și a și obținut dizolvarea înainte de vreme a dietei, ca să dea ocaziune alegătorilor a se pronunța asupra luptei ce a ajuns la ascuțiș în dietă între majoritatea guvernamentală și minoritatea opozițională.

E vorba mai ales de frângerea regulamentului interior al dietei pentru a pune capăt odată pentru totdeauna obstrucțiunii tehnice. Tisza cere dela alegeri numai sancțiunea politică a faptului împlinit, căci sancțiunea de drept o consideră dată prin votul majorității dietale.

Astfel deja platforma alegerilor formează un moment de tot interesant nu numai în țeară, ci și afară de frontierele țerii.

La aparență e boala declarată în dietă o boală a sistemului parlamentar, prin care au trecut deja mai multe parlamente din Apus. Și interesul deosebit îl oferă metodel de cură al lui Tisza.

Boala e deja de mult declarată. Deja căderea lui Bánffy dela putere a fost provocată prin intrarea boalei în stadiul de criză. Ca medic a fost atunci chemat la patul bolnavului dl Széll, care a încercat prin injecțiuni de morfină a delătură caracterul acut al simptomelelor. Dar bine înțeles, a dat faliment cu întreg sistemul său de cură, căci boala nu numai nu s'a

vindecat, ci a pătruns mai adânc în oase.

Contele Tisza este mai radical în metodel de cură. Văzând că nu e altă scăpare a luat cuțitul și a procedat la operațiune fără de a mai întrebă pe bolnav de se supune de bună voie sau nu.

Pentru viața parlamentară a Ungariei este operațiunea făcută o chestiune extrem de importantă. Dreptul obstrucțiunii tehnice s'a dezvoltat cu încetul într'o fortăreață puternică a șovinismului și astăzi nu mai încapă îndoială, că ultimele revindicațiuni militare le-a obținut șovinismul numai în virtutea acestei fortărețe și din punct de vedere șovinist a fost greșeală enormă a duce lucrurile până acolo, ca Tisza să fie nevoit a sparge această fortăreață.

Nare a face că Tisza caută astăzi să documenteze șovinismului, că este tocmai un interes șovinist a desființa această fortăreață, fără de care pot eluipa șovinistii și mai multe revindicațiuni, din cari a adus Tisza o mână plină plocon numai pentru a liniști spiritele și a-și netezi calea la alegeri.

Acum așteaptă Tisza dela alegeri sancțiunea politică și de fapt a și făcut toate pregătirile, ca rezultatul alegerilor să nu fie dubios.

Nici cel mai optimist politician opozițional nu se așteaptă, ca partidul lui Tisza să rămână în minoritate față de opozițiune, deși stau astăzi pe partea opozițiunii ministeriabilii disidenți, cari au desertat în momentul deciziv din partidul lui Tisza.

Nu încapă îndoială, că din alegeri va obține Tisza o majoritate în dietă, căci doar alegerile din

Ungaria sunt tipice. Cine are puterea în mână, acela are și majoritatea. Széll a erezit majoritatea dela... Bánffy, Khuen dela... Széll și tot dela acesta a erezit și Tisza majoritatea. Cine va erezi dela Tisza majoritatea este altă chestiune, care deocamdată nu este actuală.

Nici nu e acum vorba de obținerea majorității în dietă, ci chestiunea interesantă este, că în ce măsură vor obține opoziționalii mandate, vor perde sau vor câștiga. Și mai ales ce vor face cercurile guvernamentale, ai căror mandatarii au inscenat disidența din partidul dela putere. Și tot deosebit de interesantă este chestiunea de vor mai reuși să obțină mandat acei obstructori, cari au fost mai gălăgioși și provocători. În jurul acestor chestiuni se concentrează interesul marelui public, care privește la lupta ce se dă ca la «dureri streine».

Va să zică nu rezultatul și raportul numeric, ci psihologia alegerilor atrage interesul general asupra alegerilor, cari acum decurg.

Precum este mai presus de orice îndoială, că Tisza va obține majoritatea mandatelor, tot atât de cert este, că nici opoziția nu va suferi pierderi însemnate. Ba în unele cercuri va face și cuceriri, după ce partidele opoziționale nu se combat între sine, ca în trecut.

Și dacă se țin opoziționalii de cuvânt, apoi în dieta nouă vor continua cu rezistența faptică față de punerea în aplicare a concluzului forțat la 18 Novembrie a. tr. și Tisza de fapt se va afla iarăși la punctul unde eră când a propus Maj. Sale dizolvarea dietei,

Avem în nemijlocita noastră apropiere un cerc electoral, unde există un consorțiu organizat — alcătuit bine înțeles de fii ai poporului ales — care nu consideră alegerile de altceva, decât de un gheșeft rentabil. Consorțiul se îngrijește de un candidat cu bani și el se îngrijește și de un contracandidat «periculos», ca apoi să ciupească pân' la piele bietul vrăbionț prins pe cleiu.

Consorțiul se îngrijește apoi, ca să miște poporul cu lozinci cari nu costă, dar... fac parale. Și aici se încep nenorocitele apucături de corteși, cari sunt cea mai mare piedecă a dezvoltării maturității politice a poporului. Aici e la largul său corteșul!

Instigează instinctele brutale ale poporului, trezește curente comuniste și aruncă sămânța neliniștii și răscoalei în popor! Promite poporului pământ, împărțirea moșilor mari, desființarea impozitelor, pășune abundantă și gratuită, sare ieftină, libertatea absolută de a fierbe rachiu etc. Promite totul ce dorește bietul popor împilat și cei mai dibaci din corteși așa știu seduce cu promisiunile lor, încât poporul se concentrează sub steagul electoral cu o însuflețire mărginașă de paroxism. Săracul popor e atât de necăjit de își leagă speranțele și de un fir de paiu. Mai mare abuz cu încrederea po-

numai cu deosebirea, că acum va putea zice nu numai că majoritatea dietei, ci și majoritatea țerii este pe partea sa.

Și tocmai precum n'are rost a discuta în momentul de față șansele singuraticelor partide și singuraticilor candidați, cari participă la lupta vehementă electorală, tot astfel n'are rost a face acum conjecturi asupra mersului ce-l vor lua lucrurile în dieta nouă, căci cea mai mare parte a luptei se va da și de aici încolo nu pe față, ci după culise. Tendința declarată a coaliției opoziționale ca și a disidenței ministeriabililor este de a sgudu încrederea Maj. Sale în contele Tisza, scop a cărui ajungere depinde dela fineța și extenziunea intrigilor puse la cale.

Astfel de nou se pune întreaga luptă pe ascuțiș personal, cum se prezentase deja în samsarlicul nedorit al lui Andrassy, că adică: «Lui Tisza nimic, altuia totul!»

Oricum se vor dezvoltă deci lucrurile, ori va rămâne Tisza la putere ori va cădea, un lucru pare cert: *Obstrucțiune tehnică nu va mai fi în dieta din Budapesta!*

Nou ministeriu în Franca. În urma abdicării cabinetului Combes, președintele republicii Loubet a însărcinat pe Rouvier cu formarea noului ministeriu. Membrii noului ministeriu sunt: Rouvier, preșidiu și finanțe; Chaumié, justiție; Delcassé, externe; Etienne, interne; Berteaux, războiu; Thomson, marină; Clémentel, colonii; Gauthier, lucrări publice; Bienvenu-Martin, instrucție; Dubief, comerț; Ruau, agricultură.

porului nu se face ca tocmai pe timpul alegerilor și apoi se mai miră unii, că bunul și blândul popor a perdut încrederea în «domni».

E simplamente de necrezut în ce mod bătăran și păcătos se exploatează bunăcredința poporului; oamenii onorabili stau desarmați și neputincioși în fața jocului frivol ce se înscenează.

G. Ugron îmi povestea, când am petrecut cu dânsul vre-o câteva zile în temnița dela Vaț (eră condamnat pentru duel), că pe timpul, când candida încă în Secuime, îi vine odată pe timpul alegerilor un om adict al familiei sale să se scuze, că deși ține mult la familia candidatului, totuși nu mai poate vota cu «stânga» (numirea populară la Unguri pentru opoziție). Întrebând Ugron de cauză, răspunde țăranul:

— Apoi, mă rog, ne-a spus parohul, că Dumnezeu ține cu «dreapta» (guvernul) și cine nu votează cu «dreapta» ajunge în iad...

— «De unde știe popa vost, că Dumnezeu ține cu dreapta?», întrebă Ugron mirat.

— Apoi, mă rog, și în carte stă scris, că Domnul Dumnezeu a așezat pe Hristos la «dreapta» Sa...

Frapat de acest răspuns, întrebă Ugron după ce s'a recules:

— Apoi nu v'a spus părintele și

FOIȚA „DRAPELULUI”

CORTESUL.

— Schițe —

De Poganello.

== Foiță originală a «Drapelului». ==

III.

Nimic mai otrăvitor pentru sufletul drept al poporului, decât apucăturile de corteș, cari au devenit sistem și de sub farmecul cărora nu se pot emancipa — precum vedem cu durere — nici chiar aceia, cari intră în lupta electorală numai cu scopul de a moraliza politicește poporul și de a-i dezvoltă maturitatea politică.

Unde privim, în jurul nostru, vedem că băjbăie de detestabilele apucături de corteș. Nu vorbim aici de presiunea oficială, care, multămită prea marilor abuzuri din trecut, se dioache pe zi ce merge, și nu vorbim nici de cumpărarea voturilor, căci nici aceasta nu ia dimensiunile ce i-se atribuie. Nu e vorba, ce cheitnesc parale enorme la alegeri, dar scotoc se pierd mai ales în buznărele... ceterilor.

Poporul alegător nu prea vede o para frântă din banii cheltuiți de candidații bănoși la alegeri. Și e și firese să fie așa. Poporul nu este așa decăzut ca să-i poți cumpără votul cu vre-o câteva libre, un papricăș și un ciocan de rachiu. Dacă și participă poporul la «tractație», o face că așa e obiceiul, dar nu ca să-și vindă votul în schimbul acelei tractații sau în schimbul librelor ce le primește ca rebonificare pentru cărașit și vremea pierdută la alegere. Ar fi și ridicol a presupune despre grosul alegătorilor că-și vindă votul pentru vre-o câteva coroane, căci mai mult nu capătă nici în cel mai bun caz. Bine înțeles nu vorbim de singuratici, ci de grosul alegătorilor.

Numărul alegătorilor, mai ales în Bănat și Ungaria proprie, este foarte mare și atâți bani nu prea au candidații câți ar fi de trebuință ca să cumpere de fapt votul alegătorilor.

Dacă se vorbește serios de corupție la alegeri, apoi mai tristă este exploatarea materială, căreia cade victimă... candidatul, căci pe timpul alegerilor din Ungaria nu se ciupelesc numai găinile și găștile, ca penele lor să servească de semne distinctive partizanilor inflăcărati, ci se ciupelesc mai ales... candidații.

Impăcarea Cehilor cu Germanii.

Deschiderea camerei imperiale din Viena.

Altaieri s'a deschis camera imperială din Viena prin discursul noului ministru president G autsch. E important acest discurs, pentru că din el transpiră dorința și speranța, că în fine va încetă obstrucția perpetuă și între cele 2 popoare, Cehii și Germanii, se va produce mult dorita apropiere. «Din anumite semne cutez a spera, că pășim în periodul muncii, pe care populațiunea o dorește așa de ferbinte».

«Dacă partidele camerei se unesc earăși spre activitate comună, atunci cred că va fi posibil să începem rezolvarea celei mai mari chestiuni politice austriene, dela care rezolvare — conform convingerii mele — se poate aștepta ameliorarea stabilă a situațiunei noastre interne politice: apropierea poporului german și ceh și bunăînțelegere între aceste. Guvernul, ministeriul de oficanți, nu pârținește absolut de loc pe poporul german în detrimentul poporului ceh și se poartă cu deplină nepărținare față de toate naționalitățile patriei noastre și apreciază pe deplin individualitatea și interesele îndreptățite ale fiecărui popor. Guvernul știe prea bine, că chiar și cu un parlament activ apropierea celor 2 popoare se poate realiza numai prin conlucrarea acestora, prin colaborarea preventivoare a reprezentanților chemați ai poporului. Condiția însemnată a apropierei dintre Cehi și Germani este capabilitatea de lucru a dietei provinciale cehe, pentru că chiar acest corp legiuitor (dieta provincială din Boemia) este forul important pentru înțelegerea reciprocă între cele 2 popoare și pentru regularea relațiilor lor».

În fine ministrul president roagă de urgență camera să facă posibilă tractarea și să conlucre în unire cu guvernul la munca regulată și productivă.

Discursul premierului G autsch nici n'a mai fost luat la desbatere, ci a fost imediat luat la cunoștință.

De remarcat sunt interelațiunile lui Dobernigg și Breiter, cari întrebă pe ministrul apărării țării: Din ce motive trimite guvernul armată din Austria în Ungaria ca ajutor la alegerile din Ungaria, când e cunoscut, că relațiunea politică și economică între Ungaria și Austria nu-i absolut de loc prietinoasă, și cine va plăti cheltuielile acestor trupe trimise în Ungaria?

cauza de ce a așezat Dumnezeu pe Fiul Seu la dreapta Sa?!

— Nu, mă rog.

— Apoi să ți-o spun eu: L-a așezat pe Fiul Seu la dreapta, ca El, Domnul, să șeadă la stânga. Acum spune-mi tu, cine este mai mare, Dumnezeu Tatăl, care e pe «stânga», sau Dumnezeu Fiul, care e pe «dreapta»?!

Aduc anume un exemplu mai îndepărtat (dar avem și în apropiere), ca să arăt ce joc frivol se comite cu cele mai sfinte lucruri. Apoi, dacă un preot, care este chemat să vestească evanghelia mântuirii, comite asemenea abuzuri sacrilege, ce să zicem de alții?!

Și acesta nu e caz izolat, ci sistem, și opiniunea publică a țării în loc să se revolte în contra acestor abuzuri, ride că-i face hăz. Avem tomuri de «anecdote» electorale și partea posomorită de serioasă a medaliei nu atinge pe nimeni.

La 1901 l-au prezentat corteșii lui P attyánszky pe acesta ca «Român de limbă și lege» (= Pocionțu) și bieții Români au venit la alegere cântând în două voci: «Calcă Române plin de mândrie...» Dacă s'ar face pentru un candidat național român agitația naționalistă, care s'a făcut pentru P attyánszky, ar ajunge acest candidat ca Valasek și Veszelovszky în loc de parlament în... temniță.

Revoluția din Petersburg.

22 Ianuarie 1905 e zi memorabilă în istoria contimporană a Rusiei. În această zi a început revoluția în Petersburg. Zi groaznică, în care s'au stins pentru totdeauna sute de vieți. Sânge cald a curs gărlă și a înroșit zăpada rece de pe piața dinaintea pomposului palat de iarnă al Țarului.

140.000 muncitori din Petersburg de mult sistaseră lucrul prin fabrici și se puseseră în grevă. Duminică dimineața cam 15.000 muncitori greviști au pornit spre palatul Țarului, ca să predea puternicului domnitor petiția, prin care cer libertate și drepturi pe seama poporului (cuprinsul acestei petiții l-am schițat în nrul trecut al «Drapelului». Nota Red.). Cu prapori și icoane sfinte și cântând o cântare religioasă a pornit mulțimea enormă, ca să vorbească cu Țarul. În fruntea lor se află cu crucea în frunte și în ornate sfinte preotul George G ap on cu petiția în mână. Acesta adresase Țarului în preziua revoluțiunei următoarea scrisoare:

«Domnitorule! Nu crede, că ministrii Tei îți spun deplinul adevăr despre situațiune. Întreg poporul are încredere în Tine și a decis, ca mâne la 2 ore d. m. să se prezinte înaintea palatului de iarnă, ca să-ți comunice mizeria sa. Dacă Tu, șovăind, nu apari înaintea poporului, atunci Tu rupi legătura morală între Tine și popor, și încrederea față de Tine va dispărea, căci sânge nevinovat va curge între Tine și popor. Vino mâne înaintea poporului Teu și primește cu spirit curajos adresa noastră de supunere. Eu, reprezentantul muncitorilor, și vitejii mei soți muncitori garantăm, că persoana Ta va rămâne nevătămată».

Țarul n'a venit. S'a ascuns în palatul seu din Țarskoje-Selo, cale de 24 kilometri dela Petersburg. În locul lui au venit Cazaci și Ulani, cari au sbiciuit poporul, l-au căleat în copitele cailor, l-au pușcat ca pe niște nemernici. S'au dat numeroase salve asupra muncitorilor, cari nu voiau să se depărteze. *Cam 150 oameni au rămas morți pe loc.* Numărul răniților e și mai mare. Intre răniți se află chiar femei și copii. Muncitorii erau nearmați.

Când Cazacii au început atacul cu cnuța și sabia, muncitorii din frunte au cazut în genunchi și s'au rugat de Cazaci, să-i lase a merge la Țar. Ei strigau: «Noi nu mergem contra Țarului. Voim numai să-i spunem deplinul adevăr. Faceți bine, lăsați-ne la Țarul!» Plânsul lor n'a avut succes. Trupele au dat salve și sângele a curs șiroaie.

Apucăturile de corteș sunt incommensurabile.

Se știe, că țaranul deputat Mak kay a reușit în ciclul trecut cu o apucătură celebră — el eră corteș de profesie — contra guvernamentalului Legrádi, arătând, că odioasele cârticele de dare sunt tipărite la Legrádi (tipografie în Pesta) și dacă Legrádi nu le-ar tipări, nu ar avea stăpânirea cu ce scoate dări dela oameni. . .

Publicistul maghiar, baronul Ivor Kaas, pare a fi — deși a trecut prin toate partidele — un om cu aliure de «puritan». Nainte de asta cu vre-o 8 ani a voit să reușească deputat fără să plătească voturile, dar ca alegătorii să nu rămână cu mâna goală, a depus pentru fiecare alegător (cam 600) câte 7 floreni la o bancă cu indicațiunea, că banii se pot ridică numai după alegere și a dat oamenilor cârticelele de bancă. Aflând aceasta corteșul contracandidatului (Laurențiu Mara), a dat de știre la sunet de tobă prin sate, că el răscumpără îndată toate cârticelele de bancă. Și bunii patrioți, conduși de principii, că ce-i în mână nu-i minciună, au dat năvală cu cârticelele de bancă la corteșul lui Mara, care a reușit deputat pe banii lui Kaas.

La ultima alegere dela Făget, a colindat Nemes Zsiga casele țaranilor noștri, s'a așezat cu ei la masă, a mâncat cu ei ceapă și mălai, s'a în-

înzadar strigau nefericiții: «Nu pușcați asupra fraților voștri!» Cazacii și Ulanii au pușcat fără milă. Icoanele sfinte și portretul Țarului au fost perforate de gloanțe.

Măcelul groaznic a decurs și în alte părți ale orașului. Se susține, că *cu totul au fost uciși 2000 muncitori, iar 5000 au fost răniți.* La poarta Narwa au fost uciși 300, răniți 500; la pasagiul Moskowski au fost uciși 500, răniți 700; în suburbiul muncitorilor au fost uciși 200, răniți 500. Aceste cifre sunt prezentate de autoritățile polițiale. Teatrul luptelor s'a extins peste mile întregi și dela amezai până seara a curs neconținut sânge. Comandantul trupelor eră marele duce Vladimir.

Poporul a rezistat cu bărbăție. Ei au aruncat asupra armatei grante și bombe și unde au văzut vr'un oficer l-au prins și l-au bătut de moarte. Un general a fost bătut de a rămas mai mort și plin de sânge. Voluntarii, cari se preumblau pe stradă, au fost bătuți cunplut.

În Petersburg circulează continuu patrulare de soldați. Orașul pare o tabără mare de soldați. Poporul amărit a tăiat stâlpii de telegraf, ca să se baricadeze. Ziare nu mai apar în Petersburg de 4 zile. De multe ori lampele electrice sunt stinse și orașul rămâne în întuneric complet.

A doua zi, Luni, s'a repetat ici-colea măcelul. Autoritățile au sistat ședințele. Pertractările judecătorești s'au sistat. Școalele au fost închise.

Sub scutul nopții s'au spart toate ferestrele dela palatul marelui duce Sergius. Numeroase magazine au fost jefuite. Luni seara muncitorii au aruncat o bombă într'o grupă de soldați, dintre cari mulți au fost uciși.

Advocații și medicii încă au hotărât să se pună în grevă, până se vor împlini dorințele poporului.

Mișcarea revoluționară s'a pornit și în Moscva. Aici 1000 muncitori au sistat Luni lucrul.

Revolta din Sebastopol.

Matrozii din Sebastopol au dat foc la fabricile de năi, au percurt stradele strigând: «Jos cu admiralul! Jos cu războiul! Jos cu absolutismul!» Matrozii s'au înarmat cu drugi de fer, au pătruns în locuințele ofițerilor, pe cari i-au bătut strașnic. Apoi au dat foc casarmelor și caselor ofițerilor. Un regiment de infanterie a primit porunca să puște asupra matrozilor, dar soldații n'au ascultat porunca, ci au pușcat în aer. Un alt regiment asemenea n'a voit să puște. Al treilea regiment încă a refuzat supunerea, zicând: «Dacă e vorba de pușcat, mai întâiu vom pușcă asupra ofițerilor noștri».

china, la sfânta cruce (el e Ovreu) și se laudă, că e os din osul și sânge din sângele poporului. El și-a fost însuși corteș. A promis oamenilor ceriul și pământul, marea și sarea. Unde să presupună sufletul neprihănit al poporului atâta prefăcătorie?!

Despre Niculiță Șerban se povestește, că la prima sa alegere (1892), când a pășit ca opozițional față de candidatul oficial, (care eră Ovreu și în favorul căruia erau bine «preparați» alegătorii), ridicat pe umeri de unii aderenți ai sei în ziua alegerii în fața locului de votare, a zis «Tatăl nostru» în prezența candidatului oficial și terminând, a strigat:

— Acum puneți-l și pe dumnealui să vă zică «Tatăl nostru».

Oamenii puși la cale au început să strige lui Neumann (așa se chemă, paremi-se, candidatul oficial) în gură mare:

— Zi «Tatăl nostru!», zi «Tatăl nostru!».

Strigătul a trecut din gură în gură, pân'-ce toți, femei, copii, răcniau cât îi ținea gura:

«Tatăl nostru!», «Tatăl nostru!».

Ovreurul a luat-o la sănătoasa între strigătele hulitoare ale mulțimei. Soartea îi eră pecetluită: Care creștin să mai voteze cu un «nebotezat»?!

Apucătura a decis sorții alegerii.

Operă monumentală.

În editura Reuniunii române agricole din Sibiu a apărut o operă monumentală alcătuită de vrednicul president al acesteia, dl Dimitrie Comșa: *Din ornamentica română: Album artistic.*

Pe 40 tabele (cartoane), ^{ca} ctm. mari, colorate splendid și la fel cu originalele țărănești, mai toate vechi și în parte străvechi, «Albumul artistic» arată minunățiile datorite acului și războiului românesc, minunății ca și cari mai pitorești, mai mândre, mai ademenitoare, nicăiri și la nici un alt popor n'au existat. Reprezentate sunt, prin 284 broderii (cusături) și țesături alese, 20 comitate cu peste 100 comune.

Această lucrare, cu adevărat monumentală și în același timp națională, întrunește, în același mănunchiu artistic, lamura ornamenticeii noastre casnice de pe întreg teritoriul Ungariei locuit de Români. Textul explicativ «Cuvânt înainte» formează o broșură, în mărimea tabelelor, de 40 pagini, între cari nu mai puțin de 25 pagini cu numiri și expresii culese din graiul țărănimii, numiri atât de interesante și instructive. Drept învâliș avea superb și neaș românesc serveste o mapă (scoarță), care singură a reclamat spese de vre-o 3200 coroane. Un tioc de carton servește ca adăpost.

Calculând executarea tabelelor în colorii și textul și ajustarea și anunțurile, colorate și ele, opul întreg se vine cu peste 13.000 cor., pe lângă că autorul, dl Dimitrie Comșa, a cheltuit, ani întregi, zel și abnegație și trudă fără praget.

Rândul e acum la inteligența noastră de pretutindenea, ca să intervină cu sprijinul seu, bănesc și moral, cumpărând pe întrecute și îndemnând marele public, român și străin, să cumpere albumele, făptuite cu grele jertfe, în cinstea și serviciul neamului întreg. Binevenit va fi «Albumul artistic» cu deosebire pentru ateliere și școale artistice și industriale, pentru biblioteci, muzee și reuniuni culturale, pentru industria casnică și lucrul de mână, etc. Pictorii și toți închinătorii artelor plastice, măestri și diletanți, vor gasi în ornamentica populară, depusă în albume, un izvor nesecat de inspirații și motive românești. Școalele populare mai de seamă și familiile fruntaș, cuvânt au și ele a-și procura «Albumul artistic».

De teama speselor și așa foarte mari pentru o reuniune săracă ca a noastră, ediția «Albumului artistic» a trebuit mărginită la exemplare nu tocmai multe. Se recomandă deci procurarea în grabă.

Vom mai reveni asupra acestei opere monumentale, care merită deplina recunoștință a neamului românesc.

Prețul unui exemplar, cu mapă și tioc, e statorit pentru Austro-Ungaria cu 56 coroane = 28 fl., pentru străinătate cu 60 lei (= franci) resp. 48 mărci (germane).

Reduceri de preț nu se pot încuviința.

Greutatea unui album fiind de 3½ kilog., spesele de expediție fac 1 cor. și resp. taxa vamală.

Dacă întreg prețul se achită de mai înainte, expediția urmează franco. De unde nu, spesele expediției cad în sarcina cumpărătorului.

Se recomandă deci achitarea de mai înainte a prețului întreg, prin asignație postală, resp. expediția se face cu rambursă.

Plătirea în rate se admite numai în și pentru Ungaria, nu și pentru străinătate. Plătirea urmează a se face în trei rate, cu prețul urcat de 60 cor. = 30 fl. cum și spesele de expediție.

Rata dintăiu e statorită, de exemplar, cu 30 cor. iar celelalte două rate cu câte 15 cor.

Rata dintăiu se încassează prin asignație postală, eventual rambursă, sau și direct când cu luarea în primire, iar celelalte două rate în termin de câte 1 lună. Dacă plata n'ar urmă până la termin, încassarea se va îndeplini prin mandat postal.

Credit pentru rata dintăiu nu se acordă și cu atât mai puțin pentru suma întreagă.

Cumpărarea în rate se consideră ca fiind efaptuită și valabilă, numai dacă a premers, deodată cu achitarea ratei dintăiu, umplerea și subscrierea cu mâna proprie și apoi retrimiteră la adresa comitetului agricol a biletului de comandă.

Librarilor și colectanților se acordă proviziunea cuvenită, conform învoelii în scris.

Prospecte cu asignații și bilete de comandă se trimit, la cerere, ori și cui.

Comandă primește și execută:

Comitetul reuniunii agricole române
în Sibiu (Nagyszeben).

Informațiuni.

Regele la Budapesta. Pe la începutul lui Februarie n. Majestatea Sa Împăratul și Regele nostru vine la Budapesta, ear în 16 Februarie n. va deschide dieta.

Onomastica I. P. S. Sale metropolitului Mețianu. În ziua Sfântului Ioan Botezătorul societatea română din Sibiu prin graiul P. Cuv. Sale dlui arhimandrit Dr. I. Pușcariu a felicitat pe I. P. S. Sa metropolitul Ioan Mețianu din prilejul zilei Sale onomastice, prezentându-i omagii de venerațiune, iubire și recunoștință. Metropolitul a răspuns zicând, că precum părintele trupesc se bucură văzându-se încunjurat de iubirea fiilor sei, a familiei sale, tot astfel se bucură și el (metropolitul) văzându-se încunjurat de iubirea și încrederea fiilor sei sufletești; și precum părintelui trupesc iubirea fiilor sei îi dă perseverență în munca și truda pentru ocrotirea și fericirea familiei sale, așa și el (metropolitul) primește din manifestațiunile de iubire și încredere tot mai mult îndemn, tot mai multă îmbărbatare, pentruca din toate puterile să persevereze în împlinirea chemării Sale, care grea fiind chiar și între împrejurări normale, cu atât mai grea este între împrejurările critice de acum. Cu ajutorul lui Dumnezeu însă, și lucrând toți în bunăînțelegere și dragoste frățească, să sperăm că vom trece și peste împrejurările critice de acum, continuând a munci împreună pentru realizarea idealului bisericii noastre, ideal binecunoscut de toți. Mulțamește apoi încă odată pentru manifestațiunile de venerațiune și iubire.

† Ana Hodoș n. Balint, fiica prefectului din 1848 Simeon Balint, soția răposatului vice-comite al Zarandului și distins luptător național Iosif Hodoș, mama valorosului scriitor și eminentului profesor Enea Hodoș din Caransebeș, etc. etc., a încetat din viață la Chișineu (com. Arad). Răposata, româncă de model și o femeie stimată de toți pentru virtuțile ei, s'a bucurat de simpatia tuturor, cari o cunoșteau. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.

† Petru Popescu. Din Nicolinț ni-se scrie: Lacrămile de doliu pentru neuitatul decedat Gheorghii Tiffa, cand. de adv. (nădejdea viitorului nostru), încă nu s'au uscat și o nouă jale neașteptată ne surprinse: moartea vrednicului preot Petru Popescu din Văliug, decedat subit în clinica din Budapesta, în etate de 34 ani, dupăce a viețuit în fericită căsătorie 6 ani și a servit la altarul Domnului iarăși 6 ani. Defunctul eră bărbat lămurat și înzestrat cu cele mai frumoase însușiri. La dorința neconsolatei sale soții Silvia, cadavrul neuitatului defunct a fost transportat din Budapesta la Nicolinț, și Sâmbătă în 21 Ianuarie a avut loc înmormântarea cu mare pompă. După săvârșirea sfintei liturghii s'a celebrat prohodul prin P. On. D. protopop tractual Filip Adam azistat de preoții Vichentie Vrnca din Nicolinț, George Lința din Ciuchici, Toma Stan din Rachitova și Nicolae Băiaș din Rusova-nouă. Biserica eră plină de lume din Nicolinț și din comunele vecine. P. On. D. protopop a rostit un pătrunzător panegiric Sierul decedatului a fost împodobit cu 5 cununi frumoase: dela neconsolata soție, dela

iubitul lui unchiu și mătușă Sofronie și Maria Avramescu, dela dna mătușă Ecaterina Tismonariu din Dognecea, dela iubiiții lui socri Iosif și Ana Mogoș și dela dl George și Ana Tiffa din Nicolinț. Fie-i țărina ușoară și memoria neuitată.

Proxima serată literară-muzicală a tinerimei române din Lugoj se va ține Sâmbătă în 1528 Ianuarie 1905, cu program bogat, interesant și variat. Precum aflăm, după serată se va dansa și frumosul dans național «Roman».

Fidanțare. Dl Acațiu Todor Severin, ofician comitatens în Lugoj, s'a fidanțat cu d-șoara Terezia Blanca Mosser din Oravița. Felicitări.

Terorism electoral. Pretura din Iliamureșană a pedepsit pe tinărul Ioan Luga din Bretea-mureșană la 10 zile închisoare și 100 cor. amendă, pentrucă a sfătuit pe alegătorii români să «țină dreptatea, să nu se vândă pe un pahar de rachiu dracului». «Liber-tatea» primește o telegramă dela Dobra, prin care anunță, că protopreterele a suspendat 6 primari români pentru ținuta lor la alegeri.

Vărsări de sânge la alegeri. Duminecă s'a ținut o adunare de alegători în comuna Turopolya (în cercul electoral Losoncz). După adunare oamenii fanaticizați au atacat pe preutul lor, care se ținea de partidul contrar. Venind gendarmi să restabilească liniștea, gendarmii au pușcat asupra mulțimei. Patru oameni au fost uciși, mulți au fost grav răniți.

Alegeri de protopop. La Șiria și Halmagiu s'au ținut Duminecă alegeri de protopop. La Șiria au fost 3 concurenți: Mihaiu Lucaș, care a intrunit 37 voturi, Filip Leuca, care a intrunit 23 voturi, și Fabriciu Manuilă, care a intrunit 7 voturi. La Halmagiu a intrunit Cornel Lazar 39 voturi și Dr. Dimitrie Barbu 28 voturi.

Balul țărănesc din Lugoj. Reuniunea pentru cultivarea poporului din Lugoj arangează la 29 Ianuarie n. 1905, în favorul fondului pentru lucrătorii invalizi și al altor fonduri pentru cultivarea și ajutorarea muncitorilor, «bal țărănesc» în sala cea mare a otelului «Concordia», împreună cu diferite soiuri de petreceri hazliu: căsătoria civilă, confetti, postă internațională, serpentine, etc. «Judele comunal» deschide balul la orele 8 seara, spunând regulile jbalului. Taxa de intrare: bilet cumpărat înainte 60 bani, la cassă 80 bani. Bilete se pot procura în localitatea Reuniunii (Str. Dobra 3), precum și dela membrii comitetului aranjator și dela bărbații de încredere.

Arustă română. Un prieten al ziarului nostru ne scrie următoarele: Un distins bărbat, prieten și cunosător al Românilor, mi-a trimis de «Anul nou» mai multe ziare străine, cari conțin și marchează diferite notițe despre noi și națiunea noastră. Intre articlii subliniați cu roșu, de astădată găsiți și recenzii teatrale. Recenziuni despre succesele unei artiste române în marea — Germanie! Recunosc, că cuprins de sfiiri pudice, apucai: «Märkische Volkstimme» din Forst, care recenză debutul artistic al societății dramatice a directorului Immisch, din teatrul orașenesc. Piesa eră «Kettenglieder» (zalele lanțului) de olandezul poet Heyermans. E una din acele puternice tragedii sociale, eșită din epoca naturalistică, lângă care chiar și boagații Germani numai puține pot numără. În valurile conflictelor, ce se sbat cu atâta egoism și inversunare, încât gravamena desnodământului reclamă o întregă scală de puteri sufletești, s'a distins d-șoara Hella Mathey, jună Română, originară din Sibiu. «Forster Tagblatt» scrie despre comediile lui Shakespeare, cari deși vechi și îmbrăcate în vremea lor, azi mai mult ca ori când sunt potrivite în a biciul și a da în ris egoismul vițios, patimele scârboase, fudulia și prostia. Ca atunci, așa și acum, virtutea rămâne tot virtute, pentru care nu există teazur, cu care să o poți cumpăra! În bucata lui «Was Ihr wollt!» sunt o grămadă de ocazii, pentru ca un talent instruit ca al d-șoarei Hella Mathey să-și desfășure toate darurile na-

turale, dela adânce seriozitate până la cea mai sburdalnică drăgălășie. «Neumärkische Zeitung» din Landsberg descrie piesa: «Wie Klein Else das Krist-kind suchen ging», o sublimă narație poetică, de Tereza Haupt. Rola principală a Elsei a predat-o d-șoara Hella Mathey din ansamblul Immisch. Și nu numai a încântat, ci a fermecat pe toți prin viul ei joc plin de grație și tinerețe. Teatrul, care a fost peste măsură cercetat, a aclamat-o cu mult entuziasm! D-șoara Hella Mathey e o artistă română. Am prezentat în scurt puterea, inteligența artistei, ce și-a absolvat studiile dramatice în Viena și Graz. E a noastră, dar e între străini. E apretiată, dar de oameni străini! Și totuși făloși suntem, că e a noastră!
Bănățeanul Mars.

Expoziție jubilară în România În primăvara anului 1906 va fi organizată în România o mare expoziție din prilejul, că se împlinesc atunci 40 ani de când Maj. Sa Regele Carol s'a suit pe tronul României. Expoziția va avea menirea să arate progresele realizate de România în ultimii 40 ani.

Prăsire de cerbi în Bănat. Ministrul de agricultură are intenția să impopuleze cu cerbi pădurile dela Ogradena, Berzasca și Dalboșet, cari cuprind 100 000 jugăre catastrale. Ministrul a dat dejă ordin, ca 2 cerbi și 10 cerboace să fie trimiși la Orșova. Oficiul de păduri din Orșova a fost cercat să ingrădească în revierul dela Ogradina un spațiu de cel puțin 30 jugăre, în care spațiu vor fi internați cerbii de prăsilă și nutriți peste earnă. Această grădină va fi mai târziu mărită și impopulată prin noi cerbi. După 3 ani cerbii vor fi lăsați cu totul liberi în pădure.

Papa sărac. Din Roma se anunță, că Papei abia îi rămân ceva bani la dispoziția lui, fiind cheltuelile de curte mari. Deunăzi Papa neavând bani să dea la săraci, a zis cu tristețe: «Sărac am fost toată viața și, precum văd, sărac voi și muri. Când eram preot în Salzano, abia am avut atâta venit, ca să pot trăi; când am fost episcop în Treviro, nu mult s'a ameliorat starea mea, iar când am fost episcop de Mantua și patriarh de Veneția, tot venitul meu l-au consumat cheluelile de curte. Când am ajuns papă, m'am bucurat, că totdeauna voi avea la dispoziție câteva mii de lire pe seama săracilor mei. Dar amar m'am înșelat, nu trăesc nici acum în împrejurări materiale mai favorabile, decât pe timpul când eram preot sau episcop».

Serate de-ale meseriașilor români. La 29 Dec. și-a ținut «Reuniunea sodalilor români din Sibiu» ultima serată în anul 1904, participând aproape 200 persoane. A surprins mult expoziția de obiecte de galanterie, în număr de 151, aranjată din îndemn propriu de măestrul-compactor Petru Ilieș și de fiul seu Scarlat. Toate obiectele prețioase ale expoziției au fost distribuite prin tragere la sorți participanților, iar aceștia în schimb au dăruit împreună peste 90 coroane pe seama fondului catedralei din Sibiu. Dl president V. Tordășianu a rostit un discurs instructiv îndemnând pe tinerii români să îmbrățișeze toate soiurile de meserii, iar dl notar I. Apolzan a vorbit frumos despre trecutul Reuniunii.

Cutremur de pământ. Duminecă a avut loc în multe locuri (chiar și la Lugoj) cutremur de pământ. În Grecia cutremurul a fost foarte puternic. În Tesalia s'au dărâmat mai multe case: câțiva oameni au fost uciși, mulți au fost răniți. Multe sate au fost total ruinate.

Socialist condamnat. Librarul Rihard Schwartz din Budapesta a fost pedepsit de curtea cu jurați din Budapesta, pentru publicarea a 2 broșuri socialiste cu conținut agitatoric, la 2 luni temniță de stat și 100 coroane amendă.

BIBLIOGRAFIE.

Regule ortografice, stabilite de Academia Română în anul 1904, nr-ul 18 din «Biblioteca populară a Asociațiunii. Prețul 10 bani.

VARIETĂȚI.

In Paris trăesc 3 femei și 2 bărbați în etate de peste 100 ani, 530 oameni între 95 și 100 ani, 10 000 oameni între 90 și 95 ani. Cel mai bătrân om din Paris e femeea Russeau, care are 105 ani.

Plantă cu flori vecinice. Profesorul de botanică Burbank Luther dela universitatea din California după multe experimente și studii a reușit să cultive o plantă, care în continuu înflorește și petalele florilor ei nu cad niciodată. Planta a fost expusă în New-York și florile ei pompoase și perpetue sunt mult admirate de privitori. Profesorul Burbank Luther e vestit și prin faptul, că a prăsit meri și pruni, ai căror fructe (merele și prunele) n'au simburii.

Știri ultime.

Alegerile dietale.

Astăzi se fac alegerile dietale în toate 7 cercurile electorale de pe teritoriul comitatului nostru.

La încheerea foii cunoaștem rezultatul din 4 cercuri.

În cercul *Lugoj* a fost aclamat unanim dl Alexiu *Pattyánszky* (gubernamental).

În cercul *Caransebeș* aclamat unanim dl Emeric *Jakabffy* (gubernamental)

În cercul *Oravița* aclamat unanim dl Béla de *Gränzenstein* (gubernamental).

În cercul *Bocșa* aclamat unanim dl Dr. Pahomiu *Avramescu* (gubernamental).

Din cercul *Zorlenți* ne lipsesc știri. Dar «alegera» dlui George *Szerb* (gubernamental) pare mai presus de orice indoială. Se vorbește că ar avea contracandidat «socialist» pe Carol *Tenársz*.

În cercurile *Sasca* și *Făget* e lupta vehementă între guvernamentali și Români. Deabea la noapte se va ști rezultatul.

În *Făget* a repășit *banffystul Rosenfeld* și lupta se dă între guvernamentalul *Zsiga Nemes* și Dr. *Aurel Muntean*.

La *Sasca* e luptă între guvernamentalul *Petru Vuia* și «naționalistul» Dr. *Aurel Novac*.

Cursul pieței Lugoj.

Marfa	greutate	coroane	bani
Grâu prima calitate	90	18	40
» de mijloc	85	18	—
Săcară prima calitate	80	14	20
» de mijloc	75	13	60
Orz prima calitate	80	13	80
» de mijloc	75	13	—
Ovăș prima calitate	45	12	80
» de mijloc	40	12	20
Cucuruz prima calitate	85	16	60
» de mijloc	85	16	40
» nou	10	—	—
Făină 0.	75	31	20
» prima	72	30	40
» albă	70	29	60
» brună	68	28	80
Orez	1	34	—
Gris	80	—	—
Arpăcaș	70	38	—
Mazăre	90	44	—
Linte	85	48	—
Fasole	80	30	—
Mălaiu mărunț	70	34	—
Cartofi	—	10	—
Fân prima calitate	—	9	—
» de mijloc	—	8	—
Paie	—	2	—
Stejar	—	5	—
Carbuni de peatră	—	5	50
» de Petroșeni	—	4	—
Oloi de rapită	—	96	—
Lumini de stearină	—	1	44
» topite	—	—	50
Săpun	—	80	—
Carne de vită I. calitate	—	1	12
» II.	—	—	04
Unsoare de porc	—	1	52
Sămânță de chimin	—	1	12
Sare, bucăți	—	22	—
Zăhar	—	87	—
Vin	—	80	—
Spirit I.	—	15	—
» II.	—	14	—

Dela oficiul de dare opidan.

Nr. 5232.
1904.

Publicațiune

Spre scopul compunerii operatelor de dare pe anul 1905 nu altcum și pentru evitarea eventualelor calamități a contribuenților, prin aceasta se provoacă toate părțile interesate, ca fasiunile lor referitoare la mai jos înșiratele soiuri de dare până la indicatele terminuri negreșit să le subștearnă oficiului de dare opidan și anume:

I. Dare de case.

Toți acei proprietari de case, cari în decursul anului trecut au zidit case noi, sau a căror case în anul 1904 au fost însărcinate cu dare de casă după chilii și în decursul anului s'au dat în chirie, coala de fasiune despre venitul chiriei este de a se predă până la **30 Ianuarie 1905.**

Mai departe acele case, cari au fost închiriate și în decursul anului chirișii s'au mutat, ori au devenit goale, ori proprietarii de case singuri s'au mutat și locuiesc într'ansele, aceste strămutări încă sunt până la **30 Ianuarie 1905** a se anunță, la din contră acele case și pe anul 1905 vor fi însărcinate cu dare de chirie.

II. Anunțarea sarcinilor întabulate.

Fiecare proprietar de pământ și case în interesul seu propriu are să anunțe eventualele lor sarcini, datorii întabulate, mai târziu până la **31 Ianuarie 1905.**

III. Darea după interesele capitalelor întabulate.

Fiecare locuitor din Lugoj, care se împărtășește de ori-ce fel de rentă anuală, cari primesc interese după capitalele lor întabulate ori neîntabulate, acele venite anuale are până la **31 Ianuarie 1905** a le anunța.

IV. Darea de venit clasa III.

Toți acei comercianți, întreprinzători, industriași, cari lucră cu calfe, apoi advocații, medicii, inginerii etc., cari până acum nu au

fost luați cu dare de venit, au să predea fasiunile lor până la **15 Februarie 1905.**

V. Darea de venit clasa IV.

Fiecare locuitor din loc. care are salar fix lunar peste 80 coroane, precum: agenți, calfe, comercianți, oficianți aplicați la firme private, contabili, casari, scriitori, candidați de avocat, precum și preoții și învățătorii au să predea fasiunile lor până la **finea lunii Februarie 1905.**

Lugoj, 7 Ianuarie 1905.
P. P. 2 (2-2) **I. Chiritia,**
Șeful oficiului de dare opidan.

Dela primăria orașului Lugoj.

Nr. 529.
adm. 1905.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința publică, că încheindu-se socoțile orașului pe anul 1903, sunt expuse la vedere publică, dimpreună cu cărțile principale și documentele referitoare începând cu **25 Ianuarie** până la **8 Februarie** incl. st. n. în localitatea contabilității orașului în decursul oarelor oficioase

Lugoj, 18 Ianuarie 1905.
Marsovszky,
primar.
P. P. 3 (3-1).

Pravul Bauer

patentat

Mijloc excelent și sigur pentru combaterea incendiilor

probat și aprobat

de autoritățile publice

se poate căpăta

în cantități mici și mari

la ferăria

Anton Haberehrn

Nr. 10 (x-4) Lugojul-român

vis-à-vis de cateneaua »Corso«

Provocare și apel

cătră on. conducere a comitatului Caraș-Severin, cătră magistratul orașenesc și cătră proprietarii de realități, etc. etc.

E supremă necesitate a aduce respectuos și conștientios din nou aminte on. public **pravul de stins al lui Bauer**, înainte de a se întâmplă eventuale catastrofe. Pravul acesta ofere și a oferit cel mai favorabil, aprobat și eficace mijloc contra incendiilor băntuitoare.

Se recomandă fiecăruia a cumpăra acest prav. Despre modul de folosire se dau bucuos deslușiri în localul de vânzare amintit mai sus.

„Lugosana“

institut de credit și economii ca societate pe acții în Lugoj.

Anul fondării 1889. Capital social 300.000 Cor.

Fondurile proprii c. a. 90.000 Cor.

Depuneri spre fructificare

1,500.000 Cor.

acordă împrumuturi cambiale cu acoperire ipotecară și pe lombard cu 8%, es-comptează cambii cu 3 eventual cu 2 subscrieri pe timp de 3 până la 6 luni, de ale privaților și de ale corporațiunilor cu 7-8%, primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 4%, cu anunț 5%.

Darea după interese o solvește însuși institutul.

Nr. 8. x-3.

Direcțiunea.

Dela primăria orașului Lugoj.

Nr. 242
ad. 1905.

Publicațiune.

Târgul de țară

proxim al Lugojului se va începe în **10 Februarie** și se va fini în **12 Februarie** n. 1905.

P. P. 1 (3-3) Antistia primăriei.

E. Fitz

mai nainte

Kehrer

Prima compactorie în Lugoj întocmită cu mașini.

Lugoj, str. Timișoarei.

Iniințată în anul 1847.

Am onorul a aduce la cunoștința on. mei mușterii, precum și P. T. publicului, că mi-am provăzut **compactoria**, esistentă din anul 1847, cu mașinele cele mai noi.

Principiul meu este: lucru punctual și curat, serviciu prompt și prețuri eftine. Lucrări primite de afară se livrează franco.

Vă rog ca prin o comandă de probă să vă convingeți de lucrul bun. Pentru numeroase comande se roagă

Sunt în plăcuta poziție să pregătesc chiar lucrări de artă și aurituri în cea mai frumoasă esecutare.

N'am cruțat osteneala și spese și mi-am procurat cele mai noi mașini și mi-am angajat cele mai bune puteri de lucru.

cu distinsă stimă

E. Fitz.

Nr. 158 (x-17)

Societatea de lectură »Petru Maior« din Budapesta a hotărit să vîndă

„Istoria Românilor“

de Petru Maior

cu preț redus de **1 cor.**

A se adresă la cassarul Societății MIHAIU ȘERBAN stud. fil. Budapesta IV. Molnár-utca 20, II. 10 A., trimițând de fiecare exemplar **1 cor. + 20 bani porto.**

Red. (x-13)

Proviziunea agentului

Feriți-vă de agenți!

scumpește prețul mașinei

Cumpărare și vânzare de clavire și casse.

Masini noi de cusut Singer, vieneze	30 fl. —
Singer, ungurești. Garanție 5 ani	36 fl. —
Bobin G. cu toate aparatele, 10 ani garanție	75 fl. —
Ringschiff S. & N. cu aparate, 10 ani garanție	70 fl. —
Phönix F. cea mai simplă și mai bună mașină de cusut din lume, cu aparate, 20 ani garanție	95 fl. —

Nr. 9 (x-3)

Instrucție în brodat, ajur și aparate gratuit.

Deposit principal de mobile și masini de cusut

Isidor Podwinetz Lugoj.

Din cauza lipsei de spațiu se vînd covoare, cât ține depozitul, sub prețul de cumpărare.